

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

МІЖНАРОДНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

**«ВСТУП УКРАЇНИ, РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ТА ГРУЗІЇ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

**Збірник матеріалів Міжнародного круглого столу
(м. Одеса, 5 березня 2024)**

2024

УДК 341.174 (477+478+479.22)(049.2)

Друкується за наказом виконуючого обов'язки ректора Національного університету «Одеська юридична академія» М. Р. Аракеляна (наказ № 503-44 від 04 березня 2024 року).

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, академік НАПН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Ківалов С. В.**

Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Аракелян М.Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – завідувач кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», доктор юридичних наук, професор.

Фасій Богдан Володимирович – декан факультету судового та міжнародного права НУ «ОЮА», кандидат юридичних наук, доцент.

Дронов Владислав Юрійович – доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», кандидат юридичних наук.

Гриб Анна Миколаївна – доцентка кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», кандидатка юридичних наук.

Жакун Маргарита Юріївна – аспірантка кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, місто Одеса, 65009, Фонтанська дорога, 23.

Тел. +38 (048) 719 86 85

Вступ України, Республіки Молдова та Грузії до Європейського Союзу: сучасні виклики. *Міжнародний круглий стіл. 05 березня 2024 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2023. 130 с.*

© НУ «Одеська юридична академія»

Акіменко Юлія

Приєднання України до процесу уніфікації актів міжнародного приватного права ЄС.....60

Белогубова Оксана

Зовнішньополітичне співробітництво України як кандидата на вступ у ЄС та Frontex.....64

Владишевська Вікторія

Проблеми вступу України до Європейського Союзу: економічні виклики.....67

Цибульська Ольга

Щодо питання діджиталізації адвокатської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції.....69

Чурилова Тетяна, Голоха Аріна

До питання правової регламентації екоциду на міжнародному рівні.....73

Гребенюк Дмитро

Інституційний механізм ЄС в процесі регулювання міграційної кризи.....77

Димов Кирило, Грушко Мальвіна

До питання реформування національних законодавств України та Республіки Молдова у сфері міграції в контексті європейської інтеграції.....81

Чернявський Марк

Інтеграція України та східних сусідів у Європейський Союз як запорука миру та стабільності держав.....85

Марченко Дмитро

Нові виклики та перспективи вступу України, Республіки Молдова та Грузії до Європейського Союзу.....88

Жакун Маргарита

Вплив євроінтеграційних процесів на динаміку воєнної дипломатії України: аналіз, перспективи та виклики.....91

Левченко Ігор

Становлення міжнародно-правового співробітництва в питаннях реадмісії в Європейському Союзі: від виникнення ідеї до документального оформлення.....95

Бугаєць Альона

Договори в системі джерел права Європейського Союзу.....99

Редченко Ярослав

Проблематика правового регулювання ринків цифрових валют в Європейському Союзі.....102

Фасій Анастасія

Право на психічне здоров'я: щодо визначення поняття відповідно до міжнародно-правового регулювання.....106

ЦИБУЛЬСЬКА ОЛЬГА

*Національний університет «Одеська юридична академія»
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та
європейського права*

ЩОДО ПИТАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Процес діджиталізації адвокатської діяльності в нашій державі став наслідком активної реалізації проекту Ради Європи «Підтримка судової влади України для забезпечення кращого доступу до правосуддя». Так, в серпні 2022 р. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (СЕРЕЈ) разом із зазначеним проектом надали експертну підтримку для удосконалення законодавства та практики розгляду справ онлайн (дистанційно) в умовах воєнного або надзвичайного стану в Україні відповідно до стандартів та принципів у галузі прав людини [1, с. 41].

Результатом цих подій стала низка прийнятих нормативно-правових актів в нашій державі, серед яких доцільним є відзначити Закон України № 3200-IX від 29 червня 2023 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами» (далі - Закон № 3200-IX) [2], та Рішення Національної асоціації адвокатів України від 11-12.08.2023 № 67 «Про забезпечення виконання вимог законодавства щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в ЄСІТС» [3] тощо.

Зазначеним вище Законом № 3200-IX, що вступив в дію через 90 днів з дня його опублікування, було внесено зміни до процесуальних кодексів України та зобов'язано адвокатів зареєструвати свої електронні кабінети в ЄСІТС або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, в обов'язковому порядку.

В контексті правозахисної діяльності в сфері приватних спорів, ускладнених іноземним елементом, актуальним для розгляду є зміни, внесені Законом № 3200-IX в Цивільний процесуальний (ст. 14) та Господарський процесуальний (ст. 6) кодекси України (далі - ЦПК та ГПК) [4, 5]. Доцільним є відзначити, що зміни в зазначених нормах дублюють одна одну і передбачають обов'язок адвокатів зареєструвати свої електронні кабінети в ЄСІТС.

Разом із тим, як бути в ситуації, якщо адвокат не бажає здійснювати таку реєстрацію? Відповідь на це питання закріплена в абз. 3 ч. 6 ст. 14 ЦПК та в абз. 3 ч. 6 ст. 6 ГПК. Відповідно до загального змісту зазначених норм, **якщо**

реєстрація електронного кабінету у ЄСІТС суперечить релігійним переконанням такої особи, то передбачені Кодексом процесуальні наслідки не застосовуються за умови, що особа заявила про такі обставини одночасно із поданням відповідного документа шляхом подання окремої обґрунтованої письмової заяви. Таким чином, єдиним обґрунтуванням для такої заяви відповідно до закону можуть бути виключно релігійні переконання. А це, в свою чергу, відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [6], адже згідно зі змістом ст. 9 Конвенції визначається право не діяти всупереч своїй совісті й переконанням, оскільки це право людини є основоположним і воно захищається.

Проблемою в цій ситуації залишається те, що станом на сьогодні відсутні будь-які роз'яснення, які б давали відповідь, що слід вважати обґрунтуванням релігійних переконань в такій письмовій заяві. Зазначене, в свою чергу, може викликати в подальшому суб'єктивне ставлення з боку суду до окремих правозахисників. Проте аналіз норм міжнародного права та норм національного законодавства України, а також відсутність чіткої та сталої практики в цьому питанні дозволить відповідну письмову заяву або, іншими словами, таке волевиявлення адвоката обґрунтовувати в подальшому за зразком, наведеним нижче.

ЗРАЗОК

До (назва суду) _____

адреса суду: _____

контакти суду: _____

Судді: ПІБ судді _____

Адвоката: ПІБ адвоката _____,

свідоцтво № _____ від «__» _____ 20__ р.

адреса адвоката: _____

контакти адвоката: _____

Справа № _____

Провадження _____

Заява

Відповідно до абз. 3 ч. 6 ст. 14 ЦПК України якщо реєстрація електронного кабінету у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, суперечить релігійним переконанням особи, яка зобов'язана його зареєструвати відповідно до цієї частини, передбачені цим Кодексом процесуальні наслідки звернення до суду такою особою без реєстрації електронного кабінету у вигляді залишення її документа без руху, його повернення або залишення без розгляду не застосовуються за умови, що особа заявила про такі обставини одночасно із поданням відповідного документа шляхом подання окремої обґрунтованої письмової заяви.

Відповідно до ч. 2 ст. 8 Конституції України норми Конституції України є нормами прямої дії.

Згідно з ч. 1 ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Згідно зі статтею 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод визначається право не діяти всупереч своїй совісті й переконанням є основоположним правом людини й захищається.

Згідно зі ст. 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Згідно зі ст. 35 Конституції України кожен має право на свободу світогляду і віросповідання.

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

З урахуванням зазначеного вище доцільним є вважати, що норми чинного міжнародного та національного законодавства України передбачають право відмовитись від реєстрації електронного кабінету у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі особи, яка зобов'язана його зареєструвати, за умови подання відповідної заяви про це.

Додатки:

- Копія довідки релігійної організації.

дата _____ підпис _____ /ПІБ _____ /.

Література

1. Аналітичний звіт: дистанційні слухання в цивільному, господарському та адміністративному процесах. URL: <https://rm.coe.int/analysis-of-legislative-initiatives-regarding-judicial-proceedings-in-/1680a99fbf> (дата звернення: 25.06.2023).

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами : Закон України від 29.06.2023р. №3200-IX: станом на 18.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3200-20#Text> (дата звернення: 25.06.2023).

3. Про забезпечення виконання вимог законодавства щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в ЄСІТС : Рішення Національної асоціації адвокатів України від 11.08.2023р. № 67: станом на 11.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0067871-23#Text> (дата звернення: 25.06.2023).

4. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004р. №1618-IV: станом на 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n6136> (дата звернення: 25.06.2023).

5. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. №436-IV: станом на 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n2450> (дата звернення: 25.06.2023).

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04.11.1950р. №995_004: станом на 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 25.06.2023).